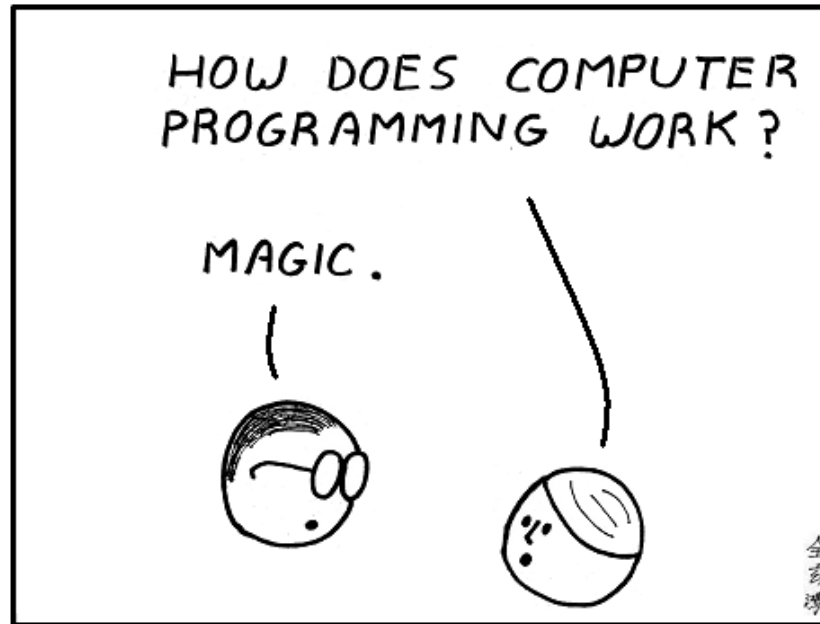

Podstawy Programowania

http://www.saltbox.com/img/under_the_hood.png

Any sufficiently advanced technology is indistinguishable from magic.

Arthur C. Clarke

O mnie...

dr inż. Małgorzata Janik

Zakład Fizyki Jądrowej

Wydział Fizyki Politechniki Warszawskiej

[*majanik@if.pw.edu.pl*](mailto:majanik@if.pw.edu.pl)

[*www.if.pw.edu.pl/~majanik/wiki*](http://www.if.pw.edu.pl/~majanik/wiki)

s. 117d GF

konsultacje: pn. 10-11, cz. 11-12

Zasady zaliczenia

Suma punktów (max 113 pkt.):

- 9 wejściówek (po 2 pkt.)
- 9 laboratoriów (po 5 pkt.)
- 4 laboratoria kontrolne (po 10 pkt.)
- 5 quizów na wykładach (po 2 pkt.)

Ocena końcowa:

- (50, 60] – 3,0
- (60, 70] – 3,5
- (70, 80] – 4,0
- (80, 90] – 4,5
- (90, 113] – 5,0

Warunkiem koniecznym zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie z części kontrolnej **ponad 20 pkt.** oraz z części laboratoryjnej **ponad 50 pkt.**

Laboratorium komputerowe

Wśród zajęć laboratoryjnych wyróżnia się:

- laboratorium przygotowawcze – 2. tydzień zajęć (niepunktowane);
- 9 laboratoriów (45 pkt.) poprzedzonych wejściówkami (20 pkt.);
- 4 laboratoria kontrolne (40 pkt.) – 6., 10., 14. i 15. tydzień zajęć.

Dopuszcza się maksymalnie jedną nieobecność nieusprawiedliwioną na zajęciach oraz w sumie maksymalnie trzy nieobecności.

Podczas zajęć laboratoryjnych zabrania się korzystania z telefonów komórkowych i innych środków komunikacji oraz internetu – z wyjątkiem strony z wykładami i strony prowadzącego oraz udostępnionych w treści zadania *explicite* odnośników.

Podczas laboratoriów kontrolnych obowiązuje praca samodzielna (bez pomocy prowadzącego)

Wejściówki

- Na zakończenie każdego wykładu prezentowane będą pytania – zagadnienia podsumowujące, utrwalające zdobytą wiedzę.
- Pytania na kolokwia wstępne (*wejściówki*) na zajęciach laboratoryjnych w następnym tygodniu będą **podobne** do pytań z ww. listy.
- Ocenianie: perfekcyjnie – 1,0; niemalże perfekcyjnie – 0,5; tak sobie lub kiepsko – 0,0 pkt. Wymagane są pełne instrukcje (np. ze średnikami), a nie rzucone „hasło”.

Regulamin zajęć laboratoryjnych

- Dopuszcza się maksymalnie jedną nieobecność nieusprawiedliwioną na zajęciach oraz w sumie maksymalnie trzy nieobecności. W przypadkach dłuższej nieobecności (np. hospitalizacja), indywidualne warunki zaliczenia ustalone zostaną z wykładowcą.
- Warunkiem usprawiedliwienia nieobecności na zajęciach jest:
  - okazanie dokumentu - podstawy usprawiedliwienia (np. zwolnienie lekarskie);
  - okazanie uzupełnionego programu z opuszczonych zajęć (w ciągu 2 tygodni).
- Program z opuszczonych (usprawiedliwionych) zajęć może być oceniony maksymalnie na 4 pkt. Samodzielność wykonania projektu należy obronić podczas zajęć laboratoryjnych lub konsultacji.
- Studenci spóźnieni ponad 15 minut nie będą dopuszczeni do zajęć laboratoryjnych.
- Zasady oceniania programu:
  - spełnienie założeń (funkcjonalności) określonych w treści zadania, w tym wykazanie się zrozumieniem i analizą problemu: **5 pkt.**
  - kara za niepoprawność lub złą estetykę kodu: **-1 pkt.**
- Program, który po skończeniu czasu przeznaczanego na jego napisanie, nie buduje się prawidłowo, może być oceniony maksymalnie na 2 pkt.
- Podczas zajęć laboratoryjnych zabrania się korzystania z telefonów komórkowych i innych środków komunikacji oraz internetu - z wyjątkiem strony z wykładami i strony prowadzącego oraz udostępnionych w treści zadania *explicite* odnośników.
- Podczas zajęć laboratoryjnych można korzystać z własnoręcznych notatek, wydrukowanych slajdów z wykładów oraz podręczników do nauki języka C.
- Podczas zajęć kontrolnych wymagana jest 100% praca samodzielna. Można natomiast korzystać ze slajdów wykładowych, wcześniejszych własnych programów oraz notatek i podręczników do programowania.

UWAGA! Studenci łamiący postanowienia regulaminu (np. przeglądanie internetu, korzystanie z telefonów komórkowych lub powielanie cudzych programów) zostaną zdyskwalifikowani z zajęć laboratoryjnych (tj. kończą zajęcia z wynikiem 0, niezależnie od stopnia zaawansowania programu)

Konfiguracja poczty

https://pp.fizyka.pw.edu.pl/poczta_pw/

W toku tych zajęć używana będzie poczta studencka:
→ domena **pw.edu.pl**

Webmail: <https://portal.office.com/>

Polecam skonfigurować programy pocztowe do odbierania / przekierowywania wspomnianej poczty.

Komendy systemu linux

ls (list) - wyświetla zawartość bieżącego katalogu lub katalogu podanego jako parametr.

cd (change directory) - wchodzi do katalogu, np. **cd katalog1**

cd .. - wchodzi do katalogu wyżej

mkdir (make directory) - do tworzenia katalogów. Przykład: **mkdir nazwa_katalogu**

cp (copy) - do kopiowania plików i katalogów. Przykłady: **cp plik1 plik2**

cp -r - kopiuje katalog wraz z zawartością np. **cp -r katalog1 katalog2**

* - gwiazdka zastępuje dowolny ciąg znaków np.:

cp * alfa/ - kopiuje wszystkie pliki z bieżącego katalogu do katalogu alfa

mv (move) - przenosi plik/pliki, służy też do zmiany nazwy pliku lub katalogu.

mv plik1 plik2 - zmienia nazwę plik1 na plik2

rm (remove) - usuwa pliki. Przykład:

rm plik1 - usuwa plik1

rm * - usuwa wszystkie pliki z bieżącego katalogu (należy używać bardzo ostrożnie - sprawdzić, czy rzeczywiście chcemy wszystko skasować).

rm -r - usuwa cały katalog razem z zawartością

more - pozwala na przeglądanie danych (plików, komunikatów poleceń) ekran po ekranie.

kate plik.txt – uruchamia edytor kate tworząc plik plik.txt

cat - podobnie do polecenia 'more' pokazuje zawartość pliku ale nie zatrzymuje się ekran po ekranie tylko wyświetla od razu całość.

Prosta kompilacja programu – Linux

Plik z kodem źródłowym: **program00.c**

(pliki z kodem źródłowym języka C powinny mieć rozszerzenie .c)

Plik wynikowy: **program00**

(w środowisku linux programy nie posiadają rozszerzenia, lecz wyróżnia je flaga wykonywalności 'x')

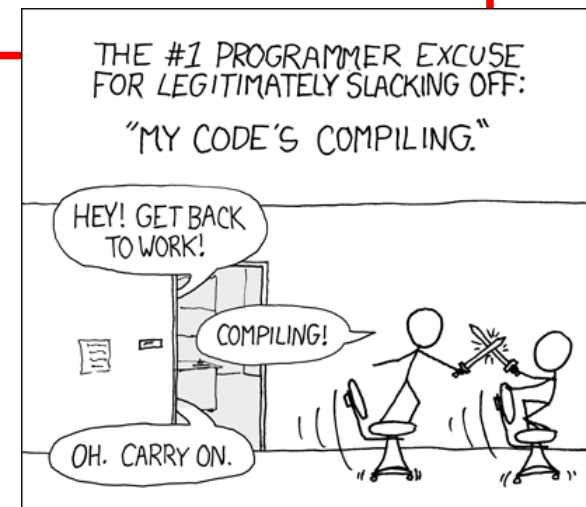
```
gcc -o program00 program00.c -Wall -pedantic -std=c99
```

Flagi kompilacji:

- Wall – wyświetla wszystkie ostrzeżenia
- pedantic – wyświetla niezgodności ze standardem ISO
- std=c99 – stosuj standard C99

Dodatkowo:

- O2 – optymalizacja kompilacji i kodu programu

<http://imgs.xkcd.com/comics/compiling.png>

Pierwszy program

```
/******  
 * Jan Kowalski *  
 * 15.03.2013 r. *  
******/
```

Komentarz blokowy - dowolny tekst
pomiędzy znakami /* oraz */

```
#include <stdio.h>
```

Instrukcja preprocesora
- zaczyna się od znaku #

```
int main (void)  
{
```

Funkcja main() - tutaj
zaczyna się sterowanie programem

```
 // Wyświetla linię tekstu  
 printf("Moj pierwszy program!");
```

Instrukcja
- linijki na ogół kończą się średnikiem

```
 return 0; // kończy program
```

Komentarz
- zaczyna się od //
kończy wraz z końcem linii

```
}
```

Wypisywanie na ekran

```
int main (void)
{
    puts("Hello world!");
    printf("Hello world 2!\n");
    printf("Hello world %d!\n",3);
    return 0;
}

puts(„Napis”); // pisanie po ekranie
printf(„Napis\n”); // \n - oznacza znak nowej linii
printf(„%d %f %c”,zmienna_int, zmienna_float, zmienna_char);
//wypisywanie zmiennych
```

(1) „Hello world”

Wypisać na ekran (w terminalu) słowa „Hello World!”

- stworzymy nowy plik tekstowy, nadajemy mu nazwę `hello.c`
- na początku załączamy bibliotekę: `#include <stdio.h>`
- tworzymy funkcję main

```
int main(void)
{
    //tu będziemy wpisywać kod
    return 0;
}
```

- w środku funkcji wypisujemy słowo przy użyciu „puts” : `puts("Napis!");`
- kompilujemy – przez terminal (w terminalu wpisujemy:

```
gcc -Wall -pedantic -O2 -std=c99 hello.c -o hello //jesli hello.c to nasza nazwa pliku
```

- wypisujemy to samo przy użyciu „printf”

(2) „Typy zmiennych”

Stworzyć funkcję główną (main) w której należy kolejno (można użyć istniejącej):

```
puts("-----");
```

- zadeklarować zmienną całkowitą $a = 5$ i wypisać ją na ekran (`int a = 5;`)
- zadeklarować zmienną zmiennoprzecinkową $b = 3.5$ i wypisać ją na ekran (`double .... ;`)
- zadeklarować zmienną zmiennoprzecinkową c która będzie wynikiem sumowania zmiennych a i b (`c = a + b;`)
- wypisać na ekran napis: $a + b = c$ oraz odpowiednio to samo równanie używając wartości zmiennych (wskazówka: `printf("napis %d + %lf = %lf", x,y,z);`)
- zadeklarować zmienną typu „char” (napis) 'a'. Wypisać ją na ekran.

```
int %d
float %f
double %lf → tylko dwa miejsca po przecinku: %.2lf
char %c
```

Wczytaj i wypisz

```
int main (void)
{
    int n;
    scanf("%d", &n);

    printf("%d\n",n);
    return 0;
}
```

`scanf("%d", &n);` // standardowe wejście (klawiatura) wpisz do zmiennej

```
if(scanf("%d", &n))
    printf("%d\n",n); // bez ostrzeżenia
```

(3) scanf

Stworzyć funkcję główną (main) w której należy kolejno (można użyć istniejącej):

```
puts("-----");
```

- wypisać na ekran napis „Ile masz lat?”
- poprosić użytkownika programu o wprowadzenie liczby z klawiatury (`scanf("%d", &wiek);`) (wiek jest liczbą całkowitą!)
- wypisać podany przez użytkownika wiek w postaci „Mam X lat”
- poprosić użytkownika o wprowadzenie pierwszej litery imienia z klawiatury (litera jest znakiem char!)
- poprosić użytkownika o wprowadzenie pierwszej litery nazwiska z klawiatury (litera jest znakiem!)
- wypisać na ekranie „Moje inicjały to X. Y.”

Instrukcja warunkowa „if”

```
int main (void)
{
```

```
    int n;
    scanf("%d", &n);
```

```
    if (n >= 0)
```

```
    {
```

```
        printf( "Liczba naturalna");
```

```
    }
```

```
    return 0;
```

```
}
```

Jeśli n większe równe 0

wtedy rób to co w klamrach

Instrukcja warunkowa „if”

```
int main (void)
{
    int n;
    scanf("%d", &n);
    if (n >= 0)
    {
        printf( "Liczba naturalna.\n");
    }
    else
    {
        printf( "Liczba mniejsza niż 0.\n");
    }
    return 0;
}
```

wtedy rób to co w kolejnych klamrach

W przeciwnym wypadku

(3) „Jeśli”

Stworzyć funkcję główną (main) w której należy kolejno(można użyć istniejącej):

```
puts("-----");
```

- wypisać na ekranie „Ile masz lat?”

- poprosić użytkownika o wprowadzenie liczby całkowitej z klawiatury

- jeśli użytkownik podał wiek mniejszy niż 18 lat wypisać: „Nie masz 18 lat!” , jeśli większy to wypisać „ Masz XXX lat i możesz przeczytać ten tekst!”

Przykład użycia w kodzie programu „jeśli”

```
if(a > 5)
{
    puts("Liczba a jest większa niż 5!");
}
else
{
    puts("Liczba a jest mniejsza niż 5!");
}
```

Instrukcja warunkowa „if”

```
int main (void)
{
    int n;
    scanf("%d", &n);
    if (n > 0)
    {
        printf( "Liczba większa niż 0.\n");
    }
    else if(n == 0)
    {
        printf( "Liczba równa 0.\n");
    }
    else
    {
        printf( "Liczba mniejsza niż 0.\n");
    }
    return 0;
}
```

- dopisać jeszcze: jeśli użytkownik podał wiek pomiędzy 16 a 17 lat (włącznie) wypisać: "Już niedługo!"

„i” logiczne to „&&”, czyli np. warunek (a>3 i a <8) to (a>3 && a<8)

Pętla „for”

```
int main (void)
{
    int n;
    scanf("%d", &n);
    printf("%d\n", n);

    for (int i=1;i<=n;i++)
    {
        printf("%d ",i); // ...
    }

    return 0;
}
```

Pętla „for”: (int i=1;i<=n;i++)

Zaczynając od i równego 0 (int i = 1), do i mniejszego równego n (i<=n), wykonuj raz po raz to co jest w pętli { ... }, przy każdej iteracji zwiększając i (i++)

Czyli: n razy wykonaj to, co jest w pętli za każdym razem zwiększając i

(4) „pętla for”

Stworzyć funkcję główną (main) w której należy kolejno (można użyć istniejącej):

```
puts("-----");
```

- wypisać na ekranie liczby od 1 do 50

- poprosić użytkownika o wprowadzenie liczb całkowitych (a i b) z klawiatury i wypisać na ekranie co drugą liczbę w przedziale od a do b

```
for (int i=1;i<=n;i++)  
    {  
        // ...  
    }
```

Indentacja

```
int main (void)
{
    int n;
    scanf("%d", &n);
    if (n > 0)
    {
        printf( "Liczba większa niż 0.\n");
    }
    else if(n == 0)
    {
        printf( "Liczba równa 0.\n");
    }
    else
    {
        printf( "Liczba mniejsza niż 0.\n");
    }
    return 0;
}
```

Brak wcięć nie powoduje błędów kompilacji, jednak prawidłowe używanie wcięć zwiększa czytelność kodu!

(5) Naucz brata dodawania

Stworzyć funkcję główną (main) w której należy kolejno:

- stworzyć pętlę while

```
bool koniec = false;
```

```
while(!koniec)
```

```
{
```

```
...
```

```
}
```

- pobrać od użytkownika pojedynczy znak z klawiatury (int `a`)

- w zależności od podanego znaku wykonać jedną z trzech rzeczy (1) lub (2)

- jeśli (2) to wyjdź z programu (zmienną **koniec** należy ustawić na **true**) `koniec = true;`

- jeśli (1) to poproś użytkownika o podanie dwóch liczb, następnie poproś użytkownika o podanie sumy tych dwóch liczb. Jeśli podał prawidłową wartość, wypisz „Poprawny wynik!” jeśli zaś nieprawidłowy, to wypisz „Wynik niepoprawny, poprawny wynik to XXX”.

(6) Kalkulator

Dodawanie
Odejmowanie
Mnożenie
Dzielenie
Silnia
Modulo (reszta z dzielenia)
1/x
Pierwiastek

Jakie działanie chcesz wykonać?

+

Podaj dwie liczby:

2 3

Wynik:

$2+3=5$

Jakie działanie chcesz wykonać?

*

Podaj dwie liczby:

4 3

Wynik:

$4*3=12$